

АКТУАЛЬНІСТЬ ОРГАНІЗАЦІЇ СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ СІМЕЙНИХ ПРОСТОРІВ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Швець Л.М.

*Харківський національний університет
міського господарства імені О.М. Бекетова*

Увага приділяється аналізу досвіду формування дитячих центрів на базі ВНЗ, коледжів, соціальній актуальності їх створення, як доступного ресурсу, для забезпечення комплексного впровадження гендерної рівності до системи вищої освіти.

Основна проблематика для багатьох молодих батьків полягає у можливості отримання диплома про вищу освіту. Це завдання стає в два рази складнішим, коли батьки повинні поєднати догляд за дитиною та навчання, тому що потрібно приділяти час в рівній мірі обом процесам. Без освіти, батьки не можуть у повній мірі вибудувати успішну кар'єру. Ось чому так важливо приділяти увагу даній проблематиці у контексті державної програми «Університет дружній до сім'ї», зокрема слідпроаналізувати доступні ресурси (на прикладі безпосереднього досвіду ВНЗ), які можуть бути використані для забезпечення гендерної рівності та формування гендерної відповідальної поведінки, формуванню гендерно-чутливого середовища. Формування Дитячих Центрів при ВНЗ сприятиме реалізації прав людини та самореалізації особистості, у контексті європейської інтеграції України, відповідно основними міжнародним договорам у сфері захисту прав людини.

За даними сучасних досліджень проблематики гендерної рівності в освітній сфері таких авторів Katherine Kough, Sherrill Mosee, Адріана Костенко та інших, приблизно один з чотирьох студентів матеріально забезпечує себе самостійно. Половина з них є батьками, батьками-одиначками – переважна більшість яких є матерями.

Основними проблемами, що стоять перед такими студентами при здобутті вищої освіти є створення гнучких графіків навчання; підтримки батьків, організації дитячих просторів, тому що у більшості університетах орієнтуються лише на потреби традиційного студента.

За останні роки в Україні почала зростати потреба в організації спеціалізованих сімейних просторів саме у вищих навчальних закладах, головною метою яких є підтримка молодих сімей з дітьми та надання рівних можливостей для навчання. Організація архітектурного-естетичного

простору дитячих центрів вимагає увагу з боку професійного кола спеціалістів: психологів, педагогів, архітекторів та дизайнерів. Кожна річ в дизайні інтер'єра має вплив на людину. Отже при проектуванні дитячих центрів існують особливі критерії, які акцентують свою увагу на функціональному зонуванні, кольорах, ергономіці, світлі, матеріалознавстві тощо.

Аналіз існуючого досвіду в сфері реалізації гендерної рівності батьками-студентами у ВНЗ показав, що діяльність гендерної політики вищих навчальних закладів (ВНЗ) повинна бути спрямована на підтримку та забезпечення можливості отримання вищої освіти студентами. З приводу цього проаналізована думка провідних фахівців які опрацьовують дану проблематику у різних країнах.

Так наприклад, Katherine Kough, директор «Комплексної програми жінок та дітей у Wilson College» (США) акцентує, що «основна мета полягає в розширенні можливостей для батьків-студентів, їх повсякчасної інтеграції до соціуму, зокрема, отримання вищої освіти» [1].

З іншого боку професор Sherrill Mosee зазначає, що «піклування про дитину, є найважливішою частиною в житті батьків, але для батьків-студентів це є певною проблемою за для майбутнього кар'єрного та сімейного успіху». Також вона відзначила, що всього близько п'яти відсотків коледжів та університетів США (University of Minnesota - Twin Cities), пропонують облаштування дитячих кімнат для дітей студентів.

Також Sherrill Mosee відзначає, що деякі університети (University of Iowa, Eastern Michigan University, College of Saint Mary, Baldwin Wallace University, вже мають кімнати «матері та дитини» чи дитячі центри, а для багатьох молодих батьків цей фактор стає вирішальним, при виборі університету [2]. Таким чином, діяльність гендерних центрів спрямована на привертання уваги керівництва навчальних закладів за для забезпечення студентам необхідної підтримки, щоб вони мали можливість навчатися в університеті.

Цікавим досвідом для окреслення актуальності дослідження є ситуація що склалася у 2010 році у Європейському парламенті, коли італійська депутатка Європарламенту Лічія Ронзуллі прийшла на засідання зі своєю маленькою донечкою в слінгу, якій було шість тижнів. Депутатка була здивована реакцією публіки. «Ми працювали багато в Європарламенті над правами жінок, але це не викликало такого інтересу в медіа. Коли ж я прийшла з моєю дитиною, всі хочуть брати у мене інтерв'ю», зауважила Лічія Ронзуллі. Згодом Лічія Ронзуллі продовжувала відвідувати засідання

Європарламенту з дитиною, привертаючи таким чином увагу громадськості та колег депутатів до проблеми поєднання жіркою роботи та догляду за дитиною [3].

Існують напрацювання вітчизняних фахівців в сфері гендерної політики, в рамках програми «Університет дружній до сім'ї». Так, гендерний експерт проекту «Рівні можливості для здобуття професії молодими матерями - студентками у ВНЗ», Адріана Костенко відзначає, що важливим компонентом у процесі формування гендерно-відповідальної поведінки є напрацювання механізмів перетворення системи цінностей у практичну діяльність, зокрема створення Центру підтримки сім'ї Сумського державного університету (СДУ), сама за ініціативою студентства щодо підтримки молодих сімей з дітьми»[4]. Це був один з перших українських вищих навчальних закладів для запуску спеціальної програми, яка забезпечує підтримку для студентів з дітьми. Ця ініціатива також була підтримана немалою чисельністю інших ВУЗів, так на базі Харківського Національного Університету Міського господарства імені О.М. Бекетова впроваджується проект створення Дитячого центру, яким займаються фахівці гендерного центру на чолі з директором центру Бібік Н.В. та фахівці і студенти факультету Архітектури та образотворчого мистецтва [5]. Будуть розширюватися додаткові послуги центру в рамках всебічного розвитку дітей та навчальних семінарів для їх батьків. Даний проект здійснюється за підтримки Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ). Також створюються місцеві центри по догляду за дитиною в студентському гуртожитку у Рівненському Національному гуманітарному університеті; пропонуються послуги по догляду за дітьми для студентів у Миколаївському та Черкаському університетах (міська філія Київського національного університету культури і мистецтв).

Провідні фахівці з питань впровадження гендерного підходу, стверджують, що для університету запустити такий центр є важливою і відповідальною справою, за для допомоги студентам не тільки вчитися, але й провести «якісний час з дітьми, та навчитися студентів саме відповідальному батьківству». Для цього на базі центру слід, проводити семінари та лекції для інших вузів для обміну досвідом з приводу необхідної роботи таких центрів у ВНЗ [6].

Вже відомо, що внаслідок впровадження програми в університетське середовище, нівелюються конфлікти між викладачами та студентами, зокрема пропуски занять, пов'язані з необхідністю приділити більшу увагу дітям ніж навчанню чи роботі. Таким чином досягається баланс, між

навчанням(кар'єрою)тасім'єю.Батьки можуть бути професіоналами і залишатися унерозривному зв'язку зі своїми дітьми[6].

Література

9. WilsonCollege[Електронний ресурс] : [Веб-сайт]. – Електронні дані. – Режим доступу: <http://www.wilson.edu/> – Назва з екрана.
10. TheUniversityofMinnesota[Електронний ресурс] : [Веб-сайт]. – Електронні дані. – Режим доступу: <https://twin-cities.umn.edu/> – Назва з екрана.
11. <http://rada.oporaua.org/ua/> [Електронний ресурс] : [Інтернет-портал]. – Електронні дані. – [Центральний офісГромадянської мережа ОПОРА]. – Режим доступу:<http://rada.oporaua.org/ua/chitati/novini/6504-a-yak-u-nykh-dity-deputativ-v-parlamentі> – Назва з екрана.
12. Формування у молоді гендерно-відповідальної поведінки (на прикладі українських ВНЗ): навчальний посібник /за заг. ред. Н. Світайло. – Суми : Видавництво РА «Хорошие люди», 2013. – 209 с
13. Гендерний центр Харківського Національного університету міського господарства імені О.М. Бекетова [Електронний ресурс] : [Веб-сайт]. – Електронні дані. – Режим доступу: <http://gc.kname.edu.ua>– Назва з екрана.
14. TheUniversityofMinnesota[Електронний ресурс] : [Веб-сайт]. – Електронні дані. – Режим доступу: <https://twin-cities.umn.edu/> – Назва з екрана.